

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet MYO

Adalet Programı
Adalet Meslek Etiği Dersleri

3. ETİK SÖZCÜĞÜNÜN FARKLI ANLAMLARI

Etik sözcüğü günümüzde üç ayrı ana anlamda kullanılmaktadır:

1.Ahlak anlamında etik

2.Yazılı normlar bütünü anlamında etik

3.Felsefe dalı anlamında etik

Ahlak Anlamında Etik:

- Ahlak anlamında etik belirli bir zamanda belirli bir toplumsal gruba mensup kişilerin birbirleri ile ilişkilerinde uyulması gereken davranış kuralları anlamına gelir.
- Bu niteliği ile etik, **yazılı olmayan bir normlar sistemidir**. Bu normlar belirli bir zamanda belirli bir toplumda yaşayan insanların birbirleri ile olan ilişkilerinde yapılması ya da yapılmaması gereken davranışları belirler.
- **Ahlak toplumdans topluma ya da zamandan zamana değişkenlik gösterir**. Ahlak kavramı aynı somut eylem için gerek zaman gerekse toplumsal farklılıklar nedeniyle **farklı soyut değerlendirmeler ve değişik çözümler** içerir.
- **Etik** ise **somut kavramlara dayalıdır**. Etik çeşitli **somut eylemler için somut değerlendirmeler ve sonuçlar üreten, somut çözümler getiren genel bir görüş biçimindedir**. Bu niteliği ile ahlak anlamında etik ahlaktan farklıdır.

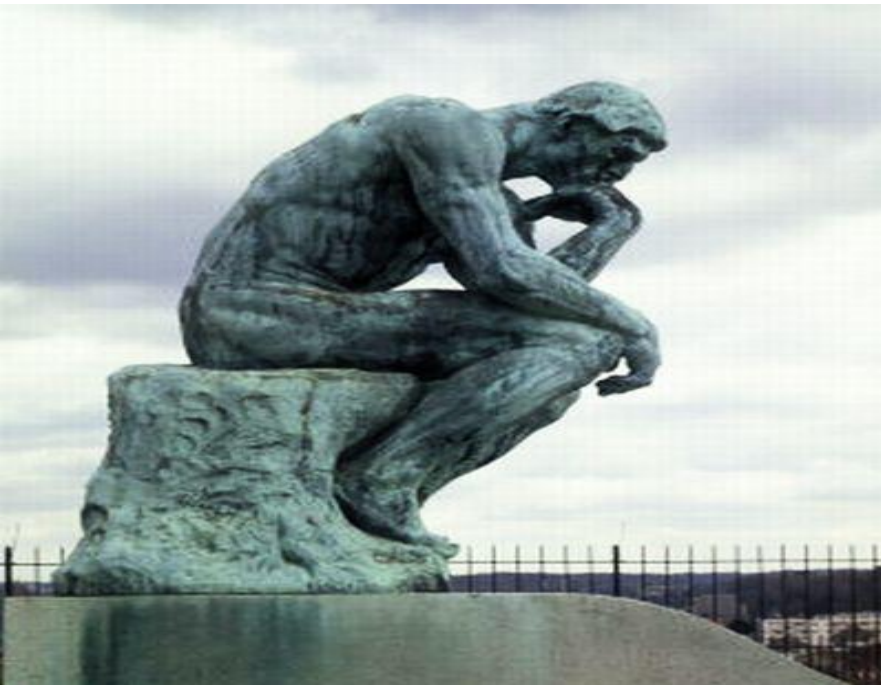
Yazılı Normlar Bütünü Anlamında Etik

- Yazılı normlar bütünü anlamında etik, etik sözcüğünün günümüzde en yaygın olarak kullanıldığı anlamdır.
- Etiğin kullanımda kazandığı bu anlam **bir grup insanın belli amaçlarla oluşturduğu kuralları** ifade eder.
- Bu anlamı ile etik **bütün insanların (hepsi öyle davranmasa bile!), gerek belirli bir mesleği yaparken, gerekse genel olarak yaşamda uymaları gerekli kurallar bütününe** karşılık gelir.
- Etiğin bu anlamı ile genellikle **evrensel etik ve meslek etikleri** kastedilir. Tıp etiği, adalet meslek etiği meslek etiklerine, insan hakları evrensel bildirgesi ise evrensel etik belgelerine örnek oluşturur.

Felsefe Dalı Anlamında Etik

- Etik bu anlamında doğanın ve toplumun varoluşunun, insanın düşünme ve bilme sürecinin yasalarını, başta ahlak, sanat, politika üzere uygulamalı etkinliklerin oluşumlarını araştıran bilim dalı olan felsefenin bir dalını ifade eder.
- **Ahlak felsefesi** olarak da anılan bu **felsefe dalı bilgisel bir alandır**. Bu alan **etik olgusunu nesne edinir ve bir bütün olarak aydınlatır; insanlar arası ilişkilerde etik değerin ve etik değerlerin bilgisini ortaya koyar.** Bir felsefe dalı anlamında etik **çeşitli ilişki ve davranış biçimlerini normatif-deontolojik açıdan irdeler.** Bu bağlamda felsefenin “ödev”, “yükümlülük”, “sorumluluk” ve “erdem” gibi kavramları analiz edilir; “doğru” veya “yanlış” ile “iyi” veya “kötü” ile ilgili ahlaki yargılar ele alınır; “ahlaki eylem”in doğasını soruşturulur ve iyi bir yaşamın nasıl olması gerektiği açıklanmaya çalışılır.
- Bu anlamı ile etik, mevcut problemlerin çözümlerini genel olarak incelemesi, ulaşılması gereken doğrunun ne olduğunu somut ve birel eylemler açısından değil, fakat izlenebilecek çeşitli davranış kalıpları bakımından araştırıp tespit etmesi, çeşitli ahlak anlayışlarını inceleyip, değerlendirmesi ve bu değerlendirme sonucunda ilke ve kurallar anlamında normlar oluşturması ile mesleki ve evrensel etik kurallarının düzenlenmesinde yasa/kural koyuculara yardımcı olur ve yol gösterir.

4. ETİK KURALLARIN AHLAK KURALLARINDAN FARKI

Etik Kuralların Ahlak Kurallarından Farkı-1

- Her ne kadar ahlak ve etik sözcükleri günlük dilde çoğu zaman aynı anlamda kullanılsalar da, bu kurallar nitelikleri, ortaya çıkışları ve uygulanmaları açısından farklıdırlar.
- Toplumda kendiliğinden oluşan ahlak kuralları yukarıda da belirtildiği üzere değişken niteliktedir. Bir başka deyişle ahlak kuralları kişiyeye, ülkeye, topluma, yörelere ve çağlara göre farklılıklar gösterir.
- Etik kurallar, ahlak kurallarının bu niteliğinden kaynaklanan sorunlara çözüm arayışı sırasında gündeme gelmiştir. Felsefe bilim dalının yardımı ile yeryüzünde uzun zamandır uygulanan ve yaşayan tüm insanlar açısından kabul edilebilir olan çeşitli ahlak kuralları bilimsel bir yaklaşımla derlenip değerlendirilmiş, böylece tüm insanlar için ortak olan, bilimsel ve evrensel esaslara dayanan bir kurallar dizini diyebileceğimiz etik kurallar yaratılmıştır.

Etik Kuralların Ahlak Kurallarından Farkı:

- Ahlak kurallarının aksine etik kurallar bilimsel ve evrenseldir, bir başka deyişle bu kurallar yer, zaman ve toplumsal farklılıklardan etkilenmez.
- Ayrıca etik kurallar kendiliğinden oluşmaz, ahlak kurallarının uzmanlar tarafından ele alınması ve irdelenmesi sonucunda ortaya çıkar. Bu nedenle etik kurallarını evrensel, bilimsel ve sentetik nitelikte ahlak kuralları olarak nitelendirmek mümkündür.
- Son olarak yasal düzenlemelere konu yapılan etik kurallar bir hukuk kuralının uygulama gücüne kavuşurlar. Bir başka deyişle bu kurallara uyulmadığında kınamanın çok ötesinde yaptırımlar söz konusu olur.

Ders sonu

**iyi
haftalar!**

